

СТРУКТУРОУТВОРЮЮЧИЙ ФАКТОР ТРАНСПОРТУ У СУЧАСНОМУ МІСТІ

Проблеми міського транспорту мають особливе місце та набувають постійно зростаючої ролі в сучасному містобудуванні. Це виявляється, зокрема, в безперервному збільшенні транспортних потоків, зростанні витрат на транспортне будівництво в бюджеті міст, в розвитку і вдосконаленні систем суспільного транспорту, паркінгу, вулично-магістральної мережі і індивідуальних транспортних засобів.

Розвиток урбанізації здійснюється уздовж домінуючих транспортних напрямів, тому їх ефективне планування є необхідним для вирішення цих проблем. Поділ міських територій транспортними комунікаціями, утворення головних транспортних вузлів активізують формування та розвиток планувальної структури. Проблеми міського транспорту поглиблюються та істотно ускладнюються в процесі територіального зростання міста. Одночасно ускладнюються і проблеми інженерного устаткування, суспільного обслуговування, організації відпочинку та інші. Проте проблема транспорту визначається тим, що від його організації прямо залежить можливість активної життєдіяльності населення в сучасному місті. Збільшення відстаней щоб потрапити на роботу в центр міста або виїхати за його межі, може бути компенсоване лише збільшенням швидкості пересування, а це можливо лише з використанням засобів транспорту.

Розбиття міських територій транспортними комунікаціями, утворення головних транспортних вузлів активізують формування та розвиток планувальної структури. В процесі реконструкції міст активно розвиваються території, прилеглі до головних вузлів транспортно-комунікаційної мережі. Ці території є потенційним резервом для розвитку системи загальноміських центрів. Системи суспільного обслуговування в сучасних містах формуються на основі безпосереднього зв'язку торгівельно-обслуговуючих об'єктів з вузлами транспортних комунікацій — вокзалами, станціями метро, перехрестями міських магістралей.

Розселення в місті враховує не формально геометрію простору, а й час, необхідний для подолання цього простору на доступному транспорті. У роботах, де вивчається містобудування та визначаються особливості міського способу життя, Соціологи вказують на вирішальне значення частоти контактів, інтенсивності спілкування для будь-якої діяльності в

містах, і відповідній організації їх просторів. Місто є центром обміну, тобто інтенсивної діяльності, пов'язаної з безпосереднім та інтенсивним контактуванням.

Транспортна доступність є одним з основних планувальних критеріїв для визначення територіальних кордонів системи взаємопов'язаних населених місць і є одним з вирішальних чинників при порівнянні варіантів розселення. Показник витрат часу на пересування до місць роботи на громадському транспорті, використовується для кількісної оцінки планувальної структури міста. Транспортні критерії визначають оцінку планувального стану міста. Властивості планувальної структури поставлені в залежність від характеристики розміщення головного транспортного вузла та від витрат часу на його транспортну доступність.

Висока комунікативність міста є визначальною властивістю, важливою складовою частиною його внутрішньої структури. Ця властивість впливає на просторову форму міста через інтенсивне освоєння території в межах допустимого (з точки зору витрат часу) радіусу контактів.

Історія швидкого територіального розширення міст підтверджує, що міська форма розселення завжди була і продовжує залишатися «системою, що скорочує відстані». Фактичною мірою здійснюваної в місті економії простору є витрата часу на пересування. Обґрунтовується статистичний норматив часу — «константу просторової самоорганізації населення» [1]. Це час, потенційно можливий в усереднених умовах для реалізації найважливіших контактів. Величина цієї константи за даними [складає 30 - 40 хвилин і визначає «радіус замикання» міського простору, тобто фактичний кордон міста.

Висновки. Транспорт формує не лише існуючу детерміновану, але й перспективну просторово-часову структуру міської активності. Таким чином, складається узагальнена двопараметрична структура простір-час. Поняття «транспортна інфраструктура» часто використовується містобудівниками. Воно характеризує рівень розвитку транспортної мережі як важливого елемента інженерного обслуговування міст.

Таким чином, показник витрат часу на транспортні пересування є не просто важливою характеристикою, що визначає умови життя в місті, а може бути використаний для комплексної оцінки всієї просторово-планувальної організації міста.

Література

1. Doxiadis C. *Ekistics: an introduction to the science of human settlements* / Doxiadis C. — L.: Hutchinson, 2018.